

**[Haugberg.]**

mange områder. Netop på det skolemæssige område er det af stor værdi, at der gøres forsøg. Det skulde glæde mig, om disse forsøg virkelig kunne befordre en god udvikling af den danske folkeskole.

Hvis der skal røres ved selve satserne, må der efter min mening foretages en alvorlig undersøgelse af, hvilken virkning de har ude i kommunerne, hvorledes kommunernes økonomiske stilling var, før man gennemførte loven, og hvorledes den er efter udbetalingen af de tilskud, man nu kan få. Først når man har set det, vil der være mulighed for at tage stilling til, om de nuværende tilskud bør forandres. Jeg kunne have ønsket, at der i oplysningerne havde været et par eksempler fra de kommuner ude i landet, hvor man har gennemført skoleloven; så kunne man have vurderet, hvordan stillingen var før og efter, og så havde man derigennem haft en retningslinje for at tage stilling til det spørgsmål, jeg her har fremført.

Med disse bemærkninger vil jeg gerne anbefale lovforslaget til hurtig vedtagelse i det høje ting.

**Arnth Jensen:** Da vi i 1937 behandlede folkeskoleloven i dette høje ting, gjorde jeg som mit partis ordfører mig til talsmand for den betragtning, at når staten gennem loven påbyder kommunerne meget betydelige udgifter, måtte det være en selvfølge, at staten selv overtog en meget væsentlig del af byrden. Den samme betragtning har vi gjort gældende ved de senere behandlinger af denne lov, både i 1940 og i 1946. Jeg kan derfor straks erklære, at hvis man ikke vil ændre ved selve loven, sådan at kravene i nogen grad slækkes, så kan vi give vor tilslutning til lovforslagets hovedprincip, som går ud på at forhøje statens ydelse til hjælp for kommunerne til opfyldelse af de krav, som loven af 1937 stiller.

Når man erindrer, at ved lovens vedtagelse var tilskuddet til en skole højst 17 500 kr., hvilket vel dengang med de dagældende byggepriser udgjorde ca. 10—15 pct., må man selvfølgelig indrømme — idet jeg går ud fra og gerne vil have fastslået af den højtærede minister, at kommunerne også bestemt kan regne med et direkte tilskud, selvom det ikke lovfæstes her —, at tilbudet nu er betydeligt bedre. Tager man både forrentningen og de direkte tilskud med i betragtning, kan det vel nu udgøre op mod 35—40 pct. Men ser man efter på de beregnede udgifter for denne lov, ca. 400 mill. kr., og erindrer man, at det

endnu drejer sig om bygning af godt og vel 1000 skoler i landkommunerne og 30—40 skoler i bykommunerne, vil man nemt kunne regne ud, at skolerne i gennemsnit vil komme til at koste mindst 350 000—400 000 kr., og kommunernes andel i dette skolebyggeri vil komme til at ligge omkring 1/4 mill. kr. Ser man på disse tal, må man indrømme, at kommunerne får en meget væsentlig fremtidsbyrde, idet man jo heller ikke må glemme den meget betydelige stigning i de årlige driftsudgifter, som den nye skole uvægerligt fører med sig.

Det er derfor alligevel et spørgsmål, om man endnu er nået til den rette fordeling imellem stat og kommune af de lovfæstede udgifter, og dette spørgsmål melder sig især, når det gælder de meget vidtstrakte kommuner i de tyndt befolkede egne. Ganske vist har den højtærede minister i sin fremsættelsestale bebudet, at man vil søge at komme disse kommuner til hjælp, men jeg må mene, at det beløb, der er nævnt, 1/2 mill. kr. årligt i 8 år, ikke nær slår til, og at det må hæves meget betydeligt. Jeg tror også, man må tænke på, at der i fremtiden til disse kommuner må kunne ydes et større tilskud pr. barn til driften af skolen.

Det glædede mig, at den ærede ordfører for socialdemokratiet, det ærede medlem hr. Haugberg, ikke var helt afvisende overfor den tanke, at de i lovforslaget nævnte tilskud måske skulle underkastes en prøvelse, og jeg kan helt tiltræde den tanke, det ærede medlem fremførte, at man prøver på at få oplysninger om, hvilken virkning et sådant skolebyggeri har haft i de forskellige kommuner; men jeg vil dog sige til det ærede medlem, at vi kan ikke slå os til ro med at undersøge det, der er gennemført. Vi må huske på, at dette byggeri er gennemført til betydeligt billigere priser end det, der nu skal gennemføres, og derfor må man også medtage de kommuner, som har planlagt boligbyggeri, og sammenligne dette med kommunens indbyggertal, indtægtsforhold og skattemæssige forhold. Men jeg kan altså helt tiltræde den tanke, som det ærede medlem fremførte. Jeg tror, det vil være gavnligt, før vi gik videre, virkelig at få disse forhold undersøgt.

Nu ved jeg nok, at i de 400 mill. kr. er også medregnet tjenesteboliger for lærere, og at man efter de gældende regler ikke giver tilskud til disse boliger. Man kommer dog ikke uden om, at opførelse af sådanne boliger er en betingelse for denne lovs gennemførelse, og derfor synes jeg, som jeg sagde før, at der må ske en fornyet overvejelse af, om ikke staten, hvis ret og